

Els desperfectes i el rendiment dels textos literaris a l'aula de CLE

Elena Casas Cortada

Universitat Masaryk de Brno

Justificació i marc

- La literatura és una font de textos reals amb un contingut cultural específic.
 - Aquests textos poden ser productius per diversos motius (Bobkina & Domínguez, 2014; Juárez Morena, 1996).
 - El parlant com a mediador (inter)cultural (Mendoza 1993).

- Entorn favorable per perfil dels estudiants i la demanda curricular (Lacueva 2017).
- Necessitat de generar espais per tenir més contacte amb la llengua fora de l'aula (llunyania del territori).
- Altres: Dachs 2020; Llansana, 2019; Llompart, 2022; Marqués, 2021; Obis 2024; Vidal, 2018.

DESAMOR

Com si de cop

s'enamorés de mi
tal com les flors atreuen les abelles
que no sobreviuen l'estiu;

com si de cop

les cireres atraguessin cucs;
com si sense avisar
comencés a cremar-se el bosc;

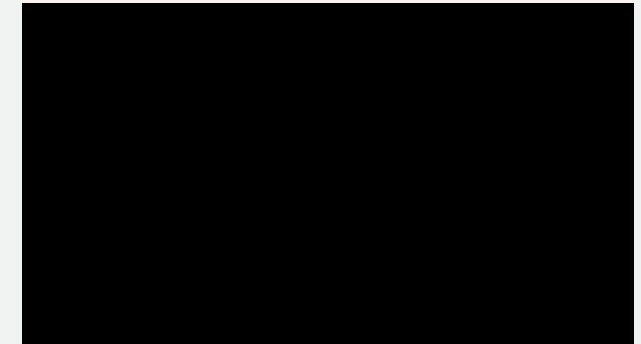
com si les campanes

deixessin de sonar;
com si el castell d'Špilberk
desaparegués dins la boira;

com si les llàgrimes

fossin seques;
com si definitivament
em tanquessin la porta.

Augustýn, M., Brůžková, T., Bulavová, L., Hudeček, J., Kavková, K., Štěpánková, J.

MULTI ARTS

Odpoledne katalánské a baskické poezie (v češtině) | Světový den poezie

Tarda de poesia catalana i basca (en txec)
Celebració del Dia Mundial de la Poesia
Kataluniako eta Euskal Herriko olerki saioa (txekieraz)
Poesiaren nazioarteko eguna

25. března 2022, 18:00, Mezzanine Café, Údolní 15, Brno

DESAMOR

Com si de cop

s'enamorés de mi

tal com les flors atreuen les abelles

que no sobreviuen l'estiu;

com si de cop

les cireres atraguessin cucs;

com si sense avisar

comencés a cremar-se el bosc;

com si les campanes

deixessin de sonar;

com si el castell d'Špilberk

desaparegués dins la boira;

com si les llàgrimes

fossin seques;

com si definitivament

em tanquessis la porta.

Augustýn, M., Brůžková, T., Bulavová, L., Hudeček, J., Kavková, K., Štěpánková, J.

Barcelona Ciutat de Literatura

CATALAN CULTURE
> Literature

TROBADA I
TALLER
DE TRADUCCIÓ
AMB
MÒNICA BATET

11.12.2023 | 10 H
– UNIVERSITAT MASARYK DE BRNO
FACULTAT DE LLETRES

III Institut ramon llull Departament de català de la MUNI MUNI

Introducció

Context, objectius i activitats de preparació.

Context

- **Seminari 5** (3r curs, nivell B2), estudiants del grau de català.
- Grau **semipresencial** (sessió de 180 minuts cada dues setmanes).
- Estudiants amb **llengua eslava** com a llengua materna (domini del castellà només en alguns casos).
- Previsió de la visita: *Els desperfectes* era la **lectura de curs**.

PUNT 1

Llibres de pel·lícula!

A. Quins aspectes et fan triar o descartar una pel·lícula o un llibre? Marca'ls i compara'ls amb els que ha marcat el teu company.

☐ el gènere	☐ la trama
☐ la crítica	☐ l'autoria o la direcció
☐ la il·lustració de la coberta del llibre o el cartell de la pel·lícula	☐ la valoració i els comentaris
☐ l'ínici del llibre	
☐ el títol de la pel·lícula	
☐ la sinopsi o el resum	

B. Llegeix les sinopsi d'adaptacions cinematogràfiques de la literatura catalana i relaciona les amb el títol corresponent de la pel·lícula. Quina informació t'ha ajudat a decidir el títol? Fes-ho amb un company.

- La vida de la taverna d'un poble pescador transcorre amb duresa i monotonia a principis del segle xx. L'imminent casament de la Rosa, la filla petita de la taverna, anima aparentment el veïnat, però sota aquesta alegria, el drama de la Caterina, la germana gran, esgotca i pertorba. **«Els ànimes idèntiques»** del poble. La moral imperant de l'època condemna amb brutalitat la noia i no la perdona, perquè un miserable Pla premada l'ha abandonada. La Caterina ha d'avortar perquè **«l'explica la notícia»** i aquest la força a fer-ho.
- En els crua anys de la postguerra rural a Catalunya, l'Andreu, un nen que pertany al bàndol dels perdors, troba **«els cadavers d'un home i el seu fill al bosc»**. Els troba per casualitat. Les autoritats s'ocupa el seu pare dels assassinats, llavors ell, per ajudar-lo, intenta esbrinar qui **«ella va matar»**. Aquest terrible esdeveniment li condicionarà el caràcter **«el fill»**. Li farà adoptar un posicionament vital que pot ser qüestionable però mai condemnable. Per sobreviure, traïx les seves pèpries arriés i renuncia als ideals i valors de què **«li parlava el pare per acabar descobrint i monstru que habia a diris seu»**.
- L'Alba és una noia de 14 anys que viu amb el seu pare en una masia prop de Benicarló. Aquí, l'Alba coneix en **«Dídac»**, un noi de 9 anys, i li comença a fer classes d'anglès. Un dia, quan l'Alba torna a casa, veu com tres nois llancen en **«Dídac»** al llac. Sense pensar-ho, es capbussa a salvar-lo. Quan tots dos pugen a la superfície, s'adonen que tot ha quedat en ruïnes perquè una catàstrofe ha eliminat pràcticament tota la humanitat. Junts hauran de començar de zero i enfrontar-se a tota mena de problemes i dificultats que **«els faran madurar ràpidament»**.

C. Fica't en els complements destacats dels textos de l'activitat anterior i digues de quin color són, segons les funcions del quadre. En quins casos el complement és introduït amb preposició i en quins no? Fes-ho amb un company.

El complement directe: completa el significat del verb indicant la persona o cosa que rep directament l'acció del verb (entre el verb i el complement directe no hi acostumen a col·locar cap preposició). És de color: _____

El complement indirecte: fa referència al destinatari o receptor de l'acció que expressa el verb (sempre porta la preposició a). És de color: _____

[50] Què passa?

Lliçó 3. A punt 4: narració, pronoms de CD i CI

Objectius

- Fomentar el contacte amb la llengua fora de l'aula (els alumnes fan lectura autònoma)
- Implicar els Estudis de Català de Brno amb una activitat cultural externa a la universitat
- Posar en contacte els estudiants amb literatura catalana actual
 - Narrativa breu + postmodernitat: temes propers
 - Possibilitat de contacte amb l'escriptora
- Integrar el treball amb el text en un curs de llengua pràctica (gramàtica: pronoms de CI, CD; narracions de passat).

Preparació de la lectura

- Cada estudiant tria **un** conte dels 20 que formen part de *Els desperfectes* (a excepció del primer, que el llegeixen tots).
 - Els alumnes es familiaritzen amb l'obra i l'estil de l'autora
 - Intercanvi d'experiències lectores (**fòrum de lectura**)
 - Es preparen per la conversa amb l'autora: **què li preguntaríeu?**

Els desperfectes	TOTS
L'últim sopar	MA
Els mercenaris	JH
Recordo la Fanny	KČ
La malparida	
Els homenets verds	KK
La purga	
Entrevista al diari local sobre un reportatge en un diari nacional	
Les formes de Déu	SZ
El solar dels Gratacós	
Intimitat	AK
Cada casa té les seves raons	JŠ
No va passar: una recopilació	
Les hores baixes	
<u>Adeu definitiu a en Poupolos</u>	LV
Els consells	
El cos calent	
L'època dels perquès	HF
Els vàndals	LB
Una història sobre llengües	TB
Retrospectiva	

Enfrontar-se amb el text

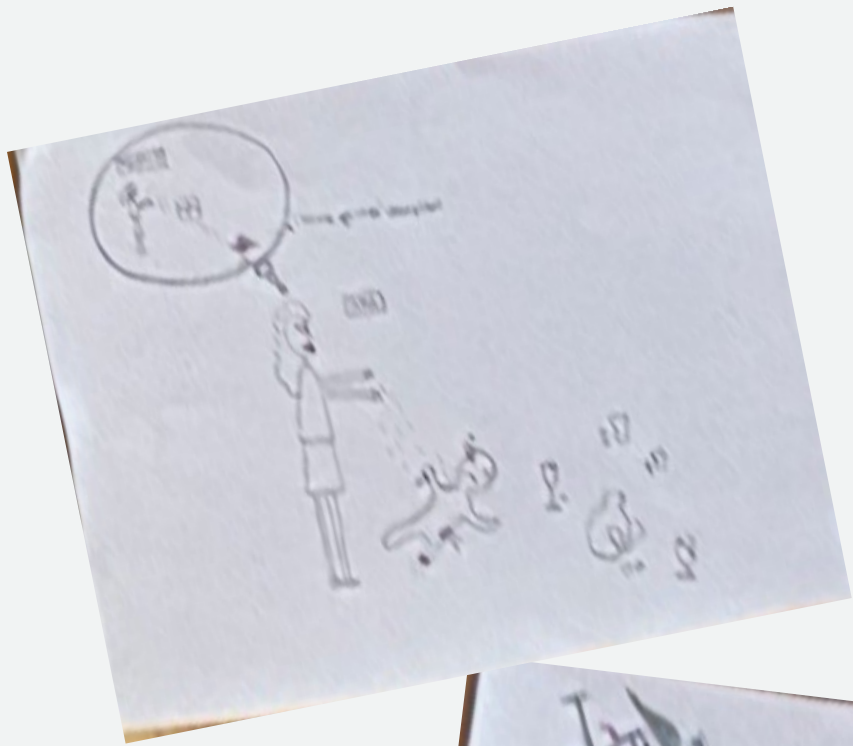
Treball amb «Els desperfectes».

Comprensió del text

- Transformació del text: la classe es divideix en dos grups i cadascun rep un paràgraf. Han de fer un dibuix entre tots representant l'escena.
 - Comprensió literal (tasca en col·laboració).
 - Conversa sobre el sentit del text.

Em van explicar, per ajudar-me, dues històries sobre nadons que havien acabat com passats per la trituratora. La primera començava a la porta d'un pis. Dins el perímetre de la casa, una dona; fora el perímetre de la casa, un home. Ell volia endur-se **la criatura**. La vull i punt, cridava. És mig meva. Això m'ho va explicar un veí d'aquesta gent; se'ls mirava per l'espiera i el molt covard no hi va fer res. Me l'he guanyat, deia l'home, cada nit m'aixeco per adormir-la, o cada matí m'aixeco per donar-li un biberó, o cada tarda l'entretinc una estona. I tu què has fotut?, preguntava l'home. I ella responia: No et fot, a mi va esqueixar-me el cony, a mi em va alterar tot el cos, etcètera. I la conversa sobre els greuges causats per la criatura avançava sense tenir en compte la integritat física de la criatura, un tros de carn rosada i tendra, tota ella suau i copiosa, que es balancejava d'una banda a l'altra del límit perimetral del pis, ara dins, ara fora, fins que finalment va trencar-se i la dona i l'home van dir alhora: mira què has fet; cosa que provava que, com a mínim, tenien algun tret en comú.

La segona història tenia a veure amb una festa, un lloc curull d'intel·lectuals amb opinions extravagants. Una de les dones, la Marie (em van dir que es deia Marie), no havia agafat mai un nadó. L'existència d'una forma de vida tan preuada i tan vulnerable la desassossegava. Tenia pensaments pertorbadors. Qualsevol criatura podia ennuegar-se amb una oliva, podia deformar-se-li el cap, podia donar-se un copet i quedar tetraplègica per sempre. Un descuit i a la caixa. Tot això va explicar-m'ho un amic que era a la festa i que va presenciar-ho tot. Segons la Marie, el ventall de desgràcies possibles era tan extrem que amb prou feines compensava les alegries que podia donar-te, bàsicament veure florir una vida, amanyagar-li els sacsons, ensenyar-li paraules, veure com descobreix les olors o com s'enfonsa a l'aigua per primera vegada. **A la Marie** li havien caigut coses, fins llavors: li havia caigut un gerro japonès, regal d'una mare morta (no la seva); li havien caigut o havia tirat set copes; li havia caigut un rectangle de vidre balcó avall, i de poc no decapita l'home que venia a col·locar la finestra. La mare del nadó d'aquella nit portava una clenxa al mig: la cabellera li queia, disciplinada, al costat de les galtes. La mare del nadó era aprensiva, però massa diplomàtica per no fer l'ofrena habitual: vols agafar-lo? El nadó va escapolar-se sota les mans de la Marie. Era com un bloc de mantega rodanxó i rialler, com una ensaïmada. Va estavellar-se a terra i va partir-se en mil bocins, i de l'ensurt, de la necessitat d'aixecar els braços i obrir els palmells i fotre un crit, dos dels comensals van tirar el vi a terra. Així que és de justícia dir que, aquella nit, a la Marie no només li va caure el primer nadó sinó també la vuitena i la novena copa, que no és poc.

Més enllà de la literalitat

- Lectura col·lectiva del darrer paràgraf, que dona peu a una discussió sobre el sentit més profund del text (lectures inferencials i crítiques; Cassany 2006).

35 **Aquestes històries** van explicar-me-**les** un parell de mesos després que a mi també em caigués un nadó, amb l'escampada de rigor de braços, orelletes i cames. Encara te'n podria explicar alguna altra, em van dir. Tots coneixem el poder curatiu d'una bona història de fracassos. Al cap i a la fi això ja havia passat abans i també li passaria a algú altre. Jo no havia volgut mai fills precisament per això. Sabia que **els** tustaves una part del cap i els
40 quedava tustada per sempre. Tenien tretze anys i ho veies: fa dotze anys vaig tustar-te aquí i t'hi ha quedat la marca. **Els** estiraves massa el peuet i et quedaves amb el peuet a la mà, i la criatura arrencava la ploradissa. La Maia em va dir: només seran deu minuts. Jo **li** vaig dir que en deu minuts podia passar qualsevol desgràcia. Ella em va dir: fes el favor de madurar. En aquella època jo ja havia adquirit un coneixement profund de mi mateixa, però no volia
45 decebre la meva amiga. Aquest va ser el meu error: no voler decebre **la meva amiga**. El pròxim cop ja l'esmenaré, i ara com ara ens hem de menjar els desperfectes.

Dins de *Els desperfectes* (L'altra editorial, 2020)

Rendiment gramatical

- Treball amb CD i CI: pronoms (objectiu de la lliçó 3), verbs en contrast.

2. Fixa't en els complements destacats del text anterior i digues de quin color són, segons les funcions del quadre.

a. En quins casos el complement és introduït amb preposició i en quines no?

		Color...
Complement directe	Completa el significat del verb indicant la persona o cosa que rep directament l'acció del verb.	
Complement indirecte	Fa referència al destinatari o receptor de l'acció que expressa el verb.	

3. Fixa't en tots els pronoms destacats en negreta, busca'n el referent i digues si fan referència a un CD o a un CI.

4. Fixa't en aquests verbs que apareixen en el text i en els pronoms que utilitzem. Com funcionen aquests verbs en txec?

CATALÀ	TXEC
Em van explicar, per ajudar-me , dues històries [...]. (→ <i>Li van explicar, per ajudar-___, [...]</i>).	
Volia endur-se la criatura.	
[...] ensenyar-li paraules [...]	
A la Marie li havien caigut coses [...] <i>cf. La Marie va caure mentre caminava pel carrer.</i>	
[...] no voler decebre la meva amiga. (→ <i>no voler decebre-___</i>)	

- Repàs: plusquamperfet d'indicatiu *cf.* passat perifràstic i imperfect

5. Observa aquestes dues frases. Quin temps verbal és el que s'ha destacat en negreta? L'acció que expressa és anterior o posterior al verb subratllat?

Em van explicar, per **ajudar-me**, dues històries sobre nadons que **havien acabat** com passats per la tritadoradora.

En aquella època jo ja **havia adquirit** un coneixement profund de mi mateixa, però no volia decebre la meva amiga.

Ampliació del text

Narracions en passat, dimensió literària.

Històries de fracassos

- A partir d'aquesta frase del darrer paràgraf, els estudiants practiquen l'explicació de narracions en passat.

6. Observeu aquesta frase del text:

«Tots coneixem el poder curatiu d'una bona història de fracassos.»

Creieu que és veritat? Teniu algun exemple “d'història de fracàs” que us hagi passat a vosaltres? Discussiu-ho amb un company.

Comprensió oral

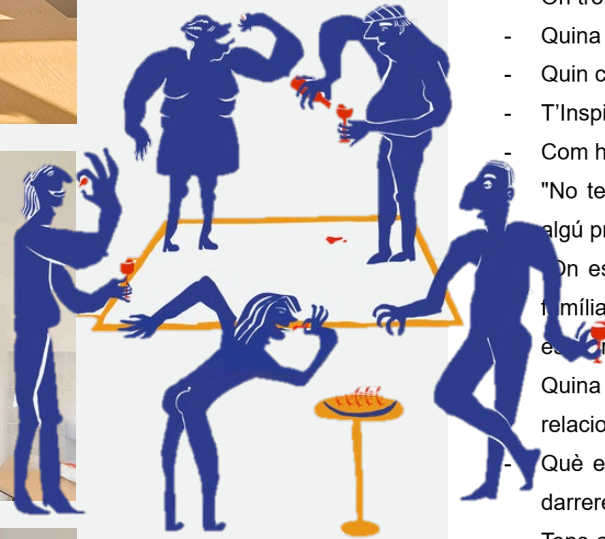
7. Ara sentireu una entrevista amb Irene Pujadas, autora del conte. Responeu les preguntes que teniu a continuació.

- a. Els referents d'Irene Pujadas són exclusivament literaris. V/F
- b. Els estudis que va cursar han influenciat els seus models literaris. V/F
- c. Les cites inicials tenen a veure amb alguns dels temes del llibre, concretament amb l'absurditat i la relació amb la mort. V/F
- d. Irene Pujadas explica els problemes que va tenir a l'hora de redactar un dels contes. V/F
- e. Irene Pujadas no considera que els textos del llibre siguin "contes". V/F

- Prèviament a la conversa amb l'autora, veuen fragments d'una entrevista. Conté:
 - Detalls sobre els seus referents literaris/culturals i sobre els temes del llibre.
 - Detalls sobre el procés creatiu i de redacció del volum.

Conversa amb l'autora

2. Preguntes a l'autora

Anoteu aquí com a mínim **una** pregunta que faríeu a l'autora (poseu el vostre nom al costat per a saber qui l'ha escrita). Pot ser més general, o bé sobre la lectura. Aquí teniu un exemple:

- On trobes|la inspiració per escriure contes? (Elena)
- Quina autora contemporània i quina del passat t'inspira més? (MA)
- Quin conte del llibre "Els desperfectes" és el teu preferit? (AK)
- T'inspiren les històries de la teva vida quan escrius els contes? (KČ)
- Com has vist evolucionar el teu estil d'escriptura amb els anys?(LB)

"No tens por que la teva obra sigui ben rebuda pels lectors? La fas llegir primer a algú proper? Si em permetes, puc fer-te aquesta pregunta indiscreta?" (SZ)

On escrius més sovint, és a casa? Quan se t'ocorre una idea i estàs amb amics o família o a la natura, la apuntes i la continues escrivint a casa? O comences a escriure directament allà on et va venir la idea?" (SZ)

Quina va ser la teva primera història i què et va motivar a escriure-la? Com et relaciones amb les crítiques i les ressenyes negatives? (LV)

- Què et va inspirar a escriure *Els Desperfectes*? Hi ha alguna experiència personal darrere d'alguna de les històries? (KK)
- Tens algun projecte literari nou en ment? Ens pots donar alguna pista sobre què serà el pròxim llibre? (KK)
- Quins autors han influït en el teu estil? (KK)
- Tens algun ritual o hàbit especial quan escrius? (TB)

Mostra de les preguntes que van preparar després de la lectura del primer conte.

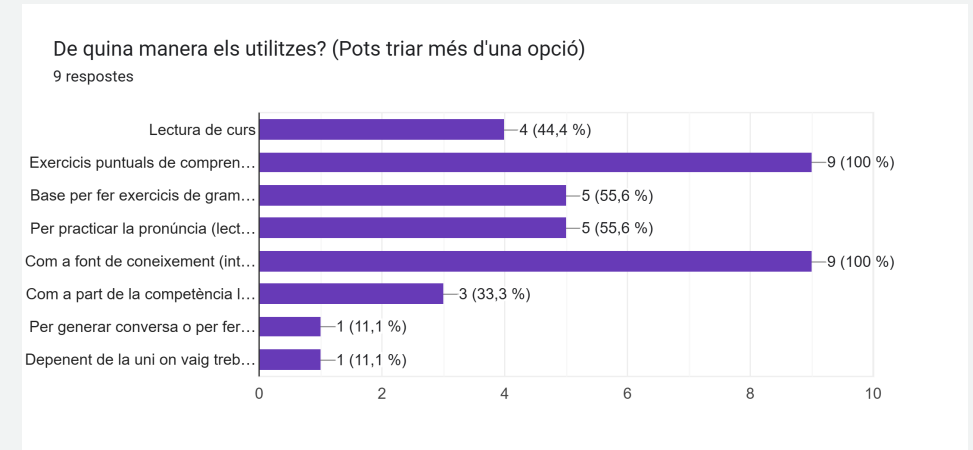
Conclusions

Alguns apunts finals.

Conclusions

- L'èxit dels usos de literatura a l'aula en justifiquen l'ús.
- Unitat didàctica que es pot aprofitar fins i tot sense el context d'aquesta visita: gramàtica rellevant pel nivell, temes de conversa interessants.
- Preparació prèvia del text molt positiva per la conversa amb l'autora.
 - Activitat de comprensió oral: més productiva abans de la visita?
- Experiència molt motivadora per als estudiants: importància de promoure activitats semblants i d'aprofitar cada oportunitat.

Dades d'una enquesta informal encara oberta [data de les dades: 13/5/2025]

Si encara no hi heu participat i ho voleu fer:

(Gràcies! 😊)

<https://forms.gle/b6eg4Yk5sTcddtdE7>

Bibliografia citada

- Bobkina, J., & Dominguez, E. (2014). The use of literature and literary texts in the EFL classroom; between consensus and controversy. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 3(2), 248–260.
- Cassany, D. (2006). *Rere les línies. Sobre la lectura contemporània*. Empúries.
- Dachs, C. (2020). La paraula a l'aula. Jornada de Catalànística Europea. [comunicació] Brno: Universitat Masaryk.
- Juárez Morena, P. (1996). La enseñanza de la literatura en los cursos de lengua y civilización para extranjeros. *ASELE. Actas*, VII, 277–283.
- Lacueva, M. (Ed.). (2017). *Didàctica Universitària dels estudis culturals*. Universaar.
- Llansana, E. (2019). La literatura a classe de llengua. *REC. Revue d'Études Catalanes*, 4, 613.
- Llompart, J. (2022). De l'aula a la persona experta: una experiència per a la didàctica de la cultura. *Reserclle. Revista de La Societat d'Ensenyament i Recerca Del Català Com a Llengua Estrangera*, 3, 98–101.
- Marqués, P. (2021). Desglaçant la literatura a les classes de llengua. *Reserclle. Revista de La Societat d'Ensenyament i Recerca Del Català Com a Llengua Estrangera*, 2, 108–111.
- Mendoza, A. (1993). Literatura, cultura, intercultura. Reflexiones didácticas para la enseñanza de español, lengua extranjera. *Lenguaje y Textos*, 3, 19–42.
- Obis, A. (2024). Llegir entre cultures. La didàctica d'un conte literari en un curs de cultura catalana a l'estranger. *Reserclle. Revista de La Societat d'Ensenyament i Recerca Del Català Com a Llengua Estrangera*, 5, 40–59.
- Vidal, J. (2018). Creació i implementació d'una unitat didàctica de llengua, cultura i literatura catalanes a la Universitat de Tolosa. *Beoiberística: Revista de Estudios Ibéricos, Latinoamericanos y Comparativos*, 2(1), 181–192.